

NÅDETID, m. Se *Nådens tid* (under *Nåd*).
NÅDEUNDERHÅLL, n. 5. Underhåll, som en person åtnjuter af en annans nåd och barmhertighet.

NÅDEVAL, n. 5. (teol.) *Guds n.*: a) (i vidsträckt mening) Guds af evighet fattade beslut att återlösa människoslåget och tillbjuda det den genom återlösningen förvärfvade saligheten. — b) (i inskränkt och egentl. mening) Se *Utkorelse*. — Skrifves äfv. *Nådaval*.

NÅDEVERK, n. 5. (teol.) Benämning på samtliga de särskilda aktöna i nådens ordning (actus gratiae).

NÅDEVERKNING, f. 2. (teol.) Verkning af Guds nåd i Christo, till syndares omvändelse och bättring.

NÅDEVÄLGERNING, f. 2. Vägledning, som af nåd bevisas någon.

NÅDIG, a. 2. 1) Som huser välvilliga tänkesätt emot någon. (Egentl. om regenter.) *Gud är god och n. Var n. och hör mig. Vara, bevisa sig n. emot någon.* — Brukas äfven om sak, t. ex.: *Vår n-a vilja är, att... Konungens n-a bifall.* — Syn. Mild, God, Kärleksfull, Gunstig. — 2) Som af förbarmande efterskänker eller mildrar ådömdt straff, låter sin vrede blickas. *Gud är n. och förlåter syndare för Christi skull. Var n. och förlåt honom för denna gång. Gud vare oss n.! Gud vare hans arma själ n.!* — Syn. Förbarmande, Mild, Barmhertig. — 3) Titel, som till tecken af vördnad brukas af ringare till och om förnåma, högt uppsatta personer. *N. herre, titel, som i början tillkom regerande furstar; har i sednare tider tillagts prinsar och högt uppsatta rikets embetsmän, men är numera i Sverige aflagd. N. fru, titel, som tillägges fruar af den lägre adeln, eller ofrälsemäns fruar, då de i sig själfva äro af lägre adlig börd; äfv. (genom missbruk) fruar, hvilkas män, utan att tillhöra adeln, åtnjuta något högre anseende eller anses vara rika. N-ste herre, titel, som i tilltal fordom och ännu någon gång tillägges furstliga personer, som ej äro regerande. Allernådigste, epitet, som utslutande tillkommer den regerande konungen.*

NÅDIGT, adv. På ett nådigt sätt, med nådig ton, min, röst, med tecken till nåd. *Konungen svarade n.* — Har äfven superlativen *Allernådigst*.

NÅDNING, f. 2. Förrättningen, då en spik nådas.

NÅDÅR, n. 5. Ett års inkomst af ledigt prestgäll, hvilken förbehålles den afidne prestens familj. *Hvarje prestenka äger rätt till ett n., hvarförotan konungen stundom af nåd beviljar ett eller tvenne extra n.*

NÅGON, nå gån, pron. indef. m. o. f. **NÅGOT**, n. (genit. *Någons*; pl. *Någre och Några*) Nyttjas både som substantiv och adjektiv. 1) En, ett ibland flera. *N-n af oss. N-n människa. Icke n-n tror det. N-n gång, en eller annan gång, ej ofta. Någre af mina vänner. Några människor säga. Försök, om du kan se något föremål. Något vackert, fullt. Något nytt. Frukta- tan är något, som han ej känner. På något sätt. Icke något godt.* (Talesätt) *Det är något, det, ell. det vill något säga, det är betydande. ganska mycket, någonting stort.* — 2) Sages om en mindre, ej betydlig del af ett helt. *Jag har ännu n-n säd kvar. I går föll något regn. Det har förlorat något af sin kraft. Icke hafva något att leva af, att säga. Det är ändå något* (tonvigten på sednare ordet), såges om det,

II.

som icke alldeles felslagit, misslyckats, uteblifvit. *N. litet, en liten smula.* — Syn. Liten, Ringa. — *Något, adv. Litet, en smula. N. större. N. mer. Jag har väl fått n. penningar, men ej tillräckligt.*

NÅGONDERA, nå gånndéra, pron. indef. m. o. f. **NÅGOTDERA**, n. (genit. *Någonderas, Någotderas*) Någon af dem. *Det är icke n., ingen- dera.*

NÅGONSIN, nå gånnsinn, adv. (af *Någon* och gam. ordet *Sind*, resa, väg) Någon gång. *Om det n. händer. Icke n., aldrig n., aldrig. Så mycket jag n. kan, det mesta, högsta, bästa jag kan. Så mycket som n. är möjligt, det högsta, mesta möjliga.* — Förkortas i dagligt tal och i lägre stil till *Nånsin*.

NÅGONSTÄDES, nå gånstádäss, adv. 1) På något ställe. *Han bor n. i Sverige. Det fins icke n. N. ifrån, från något ställe.* — 2) Till något ställe. *Han har flyttat n., jag vet icke hwart.* [Någorstådes.]

NÅGONTING, nå gånnti'ng, pron. n. Se *Något*.

NÅGOR, nå går, äldre formen för *Någon*, i nominativ.

NÅGORLEDES, nå gårrlédäss, adv. (af *Någor* och *Led*, väg, sätt) På något sätt, vis.

NÅGORLUNDA, nå gårrlúnnda, adv. (af *Nogor* och gam. ordet *Lund*, sätt, vis) 1) På något sätt, vis, till någon del. *Man kan n. göra sig begrepp härom.* — 2) Temligen. *N. stort träd. N. frisk. N. bra. Det går n.*

NÅGORSTÄDES, se *Någonstades*.

NÅGOT, se *Någon*.

NÅGRANNE, m. 2. pl. — *grannar*. (föga brukl.) Närmaste granne.

NÅGRE, **NÅGRA**, se *Någon*.

NÅKAS, v. d. 1. (af gam. partikeln *Nå*, nära) Närma sig intill, vidröra, råka hvarandra. Brukas numera sällan.

NÅL, f. 2. 1) (i allmänhet) Fint, uddhasst stift, som begagnas, dels vid sömnad, dels för att fästa hvarjehanda saker, t. ex. klädespersedlar. Jfr. *Knapp-, Sy-, Pack-, Bind-, Knytnål*, m. fl. *Träda på en n.*, föra träden genom ögat på en synål. *Föda sig med n-en*, med sömnad. (Talesätt) *Stå, gå som på n-ar*, vara i yttersta oro af fruktan för en befarad upptäckt, o. s. v. — 2) (på en vigt) *Se Tunga*. — 3) (tekn.) a) Del på en strumpväfstol, med långt tillbakaböjd spets. — b) Se *Strumpsticka*. — 4) Spets på spanska ryttare. — Ss. *N-handlare, -lik, -spets, -styng, -sudd*.

NÅLBOK, f. 5. pl. — *böcker*. Liten bok med inhäftade klädesappar att derpå uppräda synålar af flera olika sorter, för behof vid sömnad.

NÅLBORST, m. 5. (bot.) Borst på en växtdel, då den är styf och intränger i huden samt lossnar ifrån sin fästepunkt.

NÅLBREF, n. 5. Papper, som innehåller ett visst antal knapp- eller synålar, sådant det förekommer i handeln.

NÅLDOSA, f. 1. Dosa, hvari nålar förvaras.

NÅLDYNA, f. 1. Liten dyna, hvari nålar instickas, för att vid behof hafva dem till hands. — *N-nor*, pl. (bot.) Se *Lommegräs*.

NÅLFABRIK, --bri'k, m. 5. Fabrik, der knapp- eller synålar tillverkas.

NÅLFAT, n. 5. Litet fat af porslin, som begagnas att deri förvara nålar.

NÅLFIL, m. 2. Ett slags 2 till 4 tum lång, trekantig, halfrund och kniflik fil.